

BIHERIT

Freie Universität

Berlin

Glasinac i Glasinačka kultura

V. Glasinački kneževi

Prof. dr Blagoje Govedarica
Sarajevo 04. april 2014

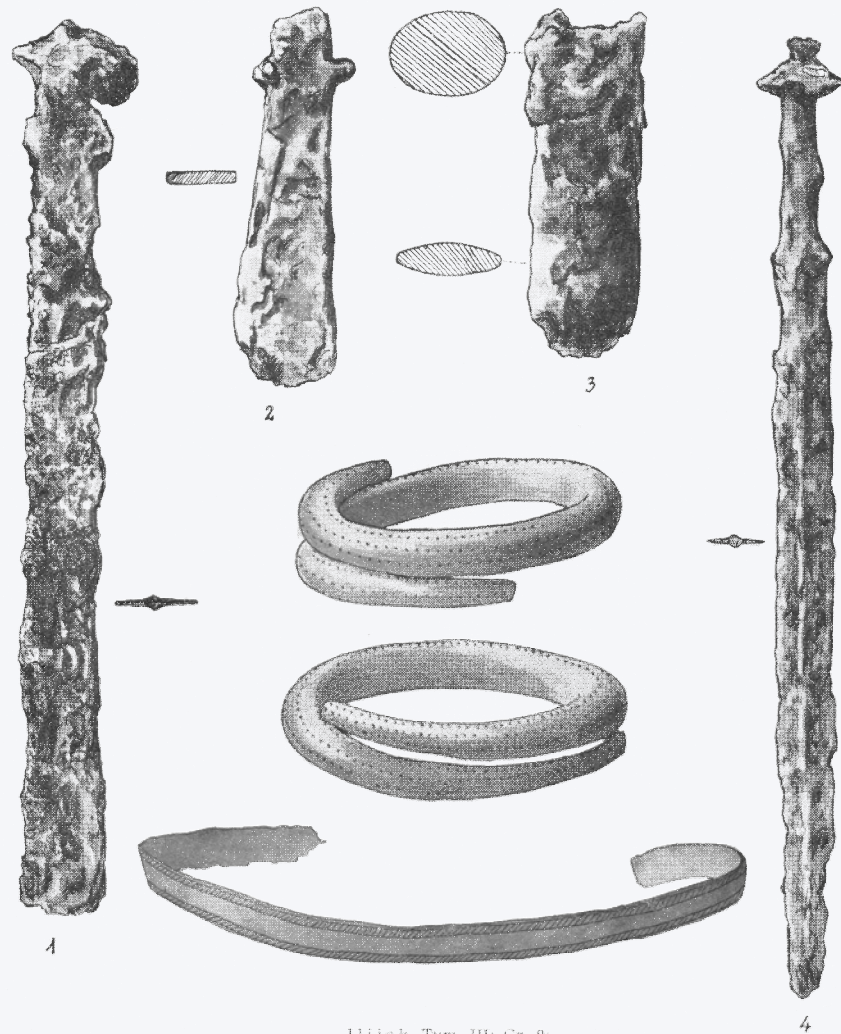
© 2014 Cnes/Spot Image
Image Landsat

Image © 2014 DigitalGlobe

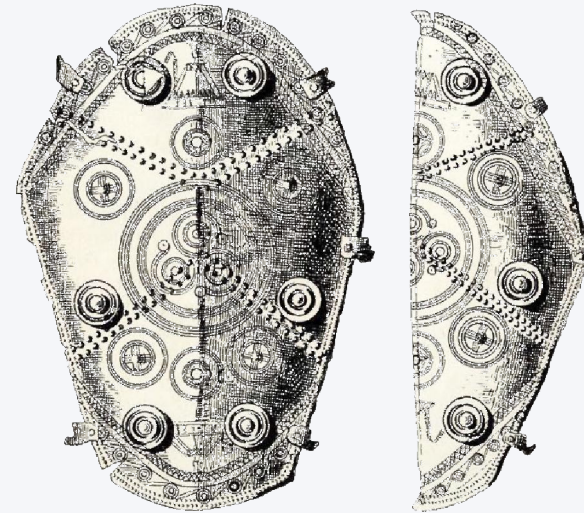

Periode	Fürstengräber	Chronologie		
G L A S I N A C	Ilijak III/9	Glasinac	Hallstatt	725
	Ilijak II/1	IVb	C1	700
				600
	Ilijak XIII/2, Osovo, Brezje	IVc1	C2	
Čitluci, Arareva Gr., Pilatovići	IVc2	D1		
ATENICA	Atenica II	Va	D2-3	500
	Atenica I, Novi Pazar, Pečka Banja			475

Ilijak T.3,9: početak faze IV B ca. 725-700 BC

Ilijak, Tum. III; Gr. 9.

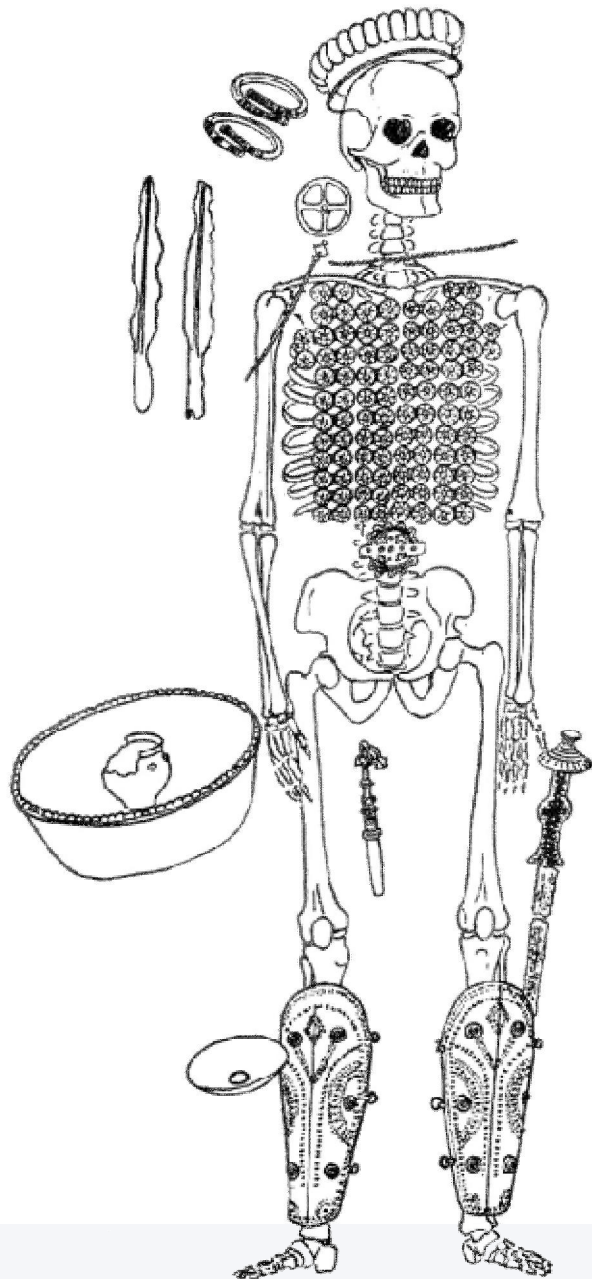

Gromila III.

Premjer 13,5 m, visina 1,5 m; od zemlje i lomljenog kamena, zarasla borovicom, na vrhu se slegla. U gromili devet od sjeveroistoka prema jugozapadu položenih cijelih lešina. Kosturi ležahu u raznim horizontima, znak, da nijesu na jedan put sahranjeni, nego jedan iza drugog. Na jednom mjestu u gromili vidjelo se u istinu jasno, kako je pri kasnijem sahranjivanju lešine načinjena jama naknadno zasuta tučanikom.

Fiala 1893, 723

Ilijak T.2,1: kraj faze IV B ca. 650-625 BC

Gromila II.

Premjer 15 m, visina 2 m; od lomljenog i prikupljenog kamena, obrasla borovicom.

4 $\frac{1}{2}$ m od zapadnog okrajka ležahu na 0.7 m visokom kamenitom temelju ostanci od sjeverozapada prema jugoistoku položenog kostura s ovim rukotvorinama:

U materijalu, od koga je gromila nasuta, bila je množina rbina od ilovastih posuda.

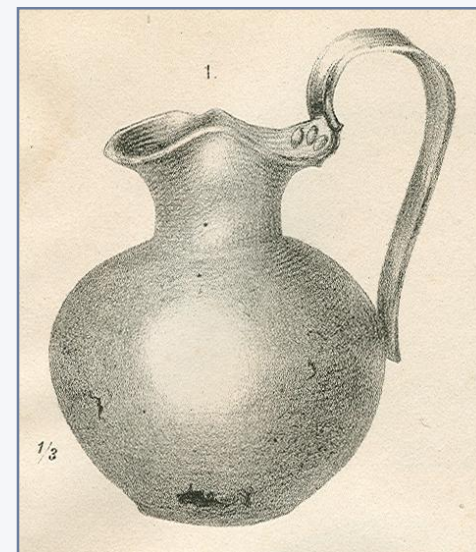
Rukotvorine su ovako bile položene na lešini i kraj nje:

Velika broncana zdjela, u kojoj je bio broncani skifos, stajala je desno lešini uz bok, na cjevanici, zaodjevenoj goljeničarkom, ležala je patera. Mač i brus ležahu na gnjatovima, dugmeta, bočke i jantareva zrna bila su nasuta po prsima. Na mjestu glave ležala je zdjela, kojom je glava bila poklopljena, desno od nje 2 kopljena šiljka, 2 grivne i kolutast broncani nakit.

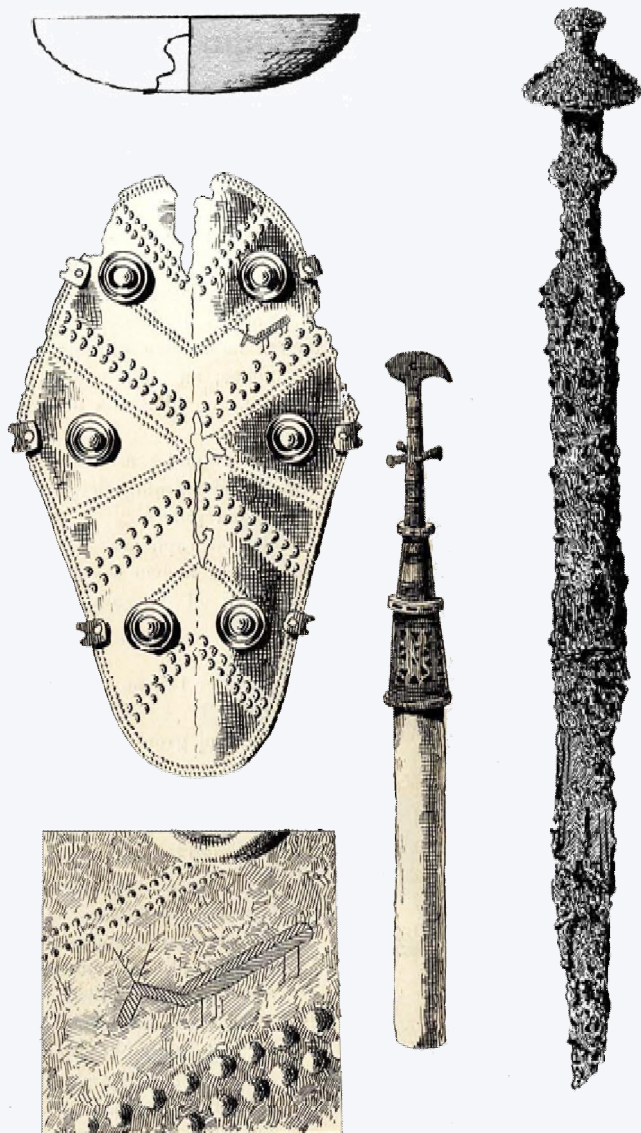
Po tome, što je taj grob bio tako ukrašen, može se suditi, da je tu bio sahranjen neki starješina ili plemenski glavar.

Fiala 1893, 720,723

Glasinačko polje T.1,1, faza IV B / Ha C1 / 725-625 BC

Ilijak T.13,2: faza IV C1 ca. 625-550 BC

Gromila XIII.

Eliptične osi pri temelju 13 m i 10 m, visina 1 m; od zemlje, lomljenog i prikupljenog kamena. Na glavici dva sredovjeka nadgrobna kamena.

Četiri od zapada prema istoku orijentirane lešine, od kojih su dvije sahranjene kasnije, u srednjem vijeku. Prilozi svi nagjeni uz jednu lešinu, sahranjenu 2 m od sjevernog okrajka i sastojahu od ovih rukotvorina:

2 goljeničarke od brončanog tenećeta, s tri halke za provlačenje kajša sa svake strane. Dekoracija sastoji od ispupčenih guka i tačaka u nizovima.

1 zdjelica od brončanog tenećeta, sa visoko ispupčenim, dugmetu sličnim pupkom na dnu. $Pr = 155 \text{ mm}$, $V = 32 \text{ mm}$.

1 brus od bijelog krečnog škrljevca, uložen u brončane korice. $D = 260 \text{ mm}$, slika 35. ($\frac{1}{2}$ nar. vel.).

1 pinceta od brončanog tenećeta.

1 veliki brončani zaponac sa zaliscima naokolo.

3 brončana zrna.

2 bočke od tanke brončane žice.

1 bočka.

2 željezne naočaraste špiralne fibule.

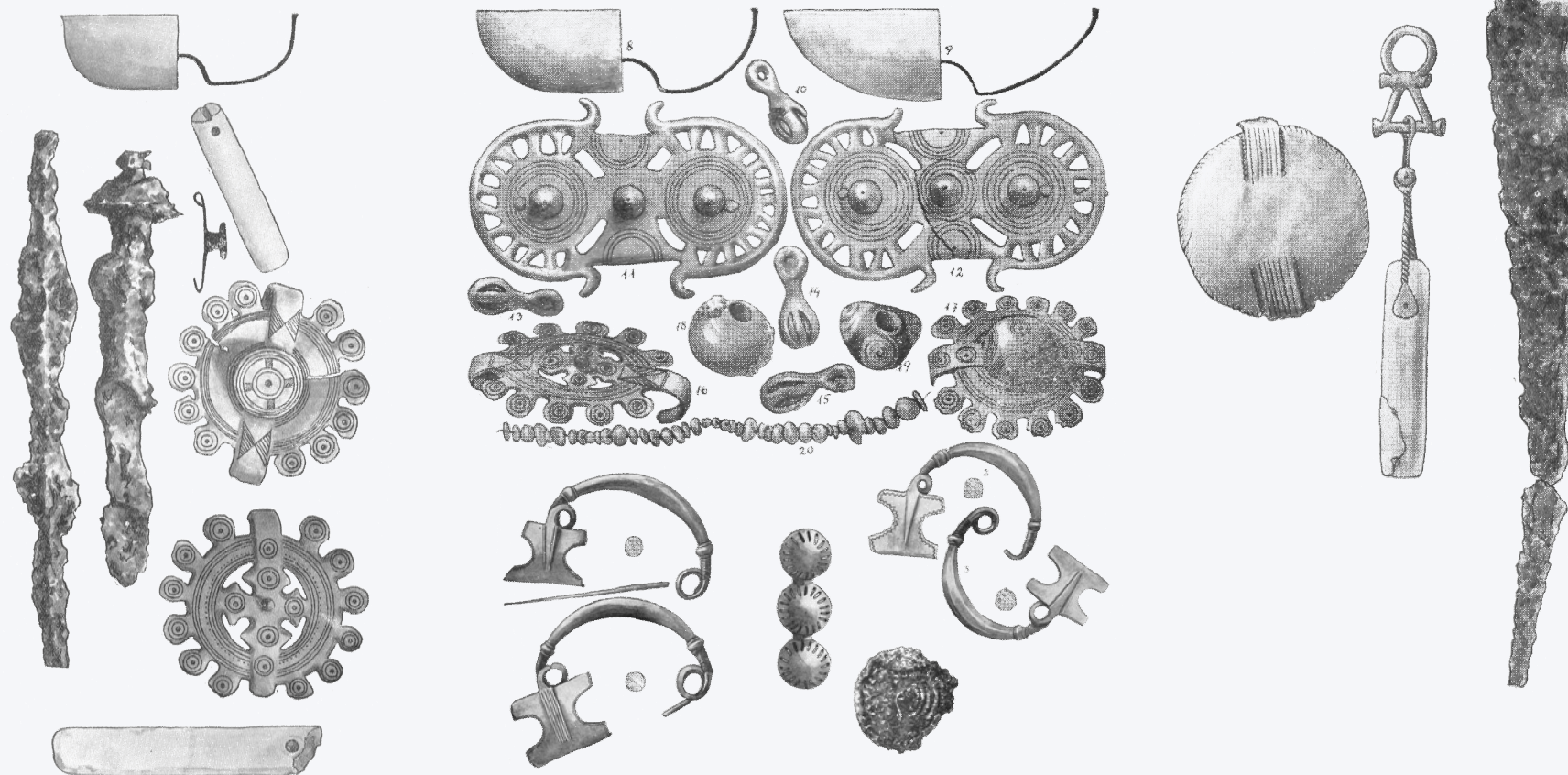
1 fragmenat željezne fibule na obluk.

1 željezni mač, 545 mm dug. Jabučica i balčak od željeza, oštrica 450 mm, s povorom duž sredine, a završuje se kratkim, trouglastim šiljkom — tabla I., slika 5. ($\frac{1}{3}$ nar. vel.).

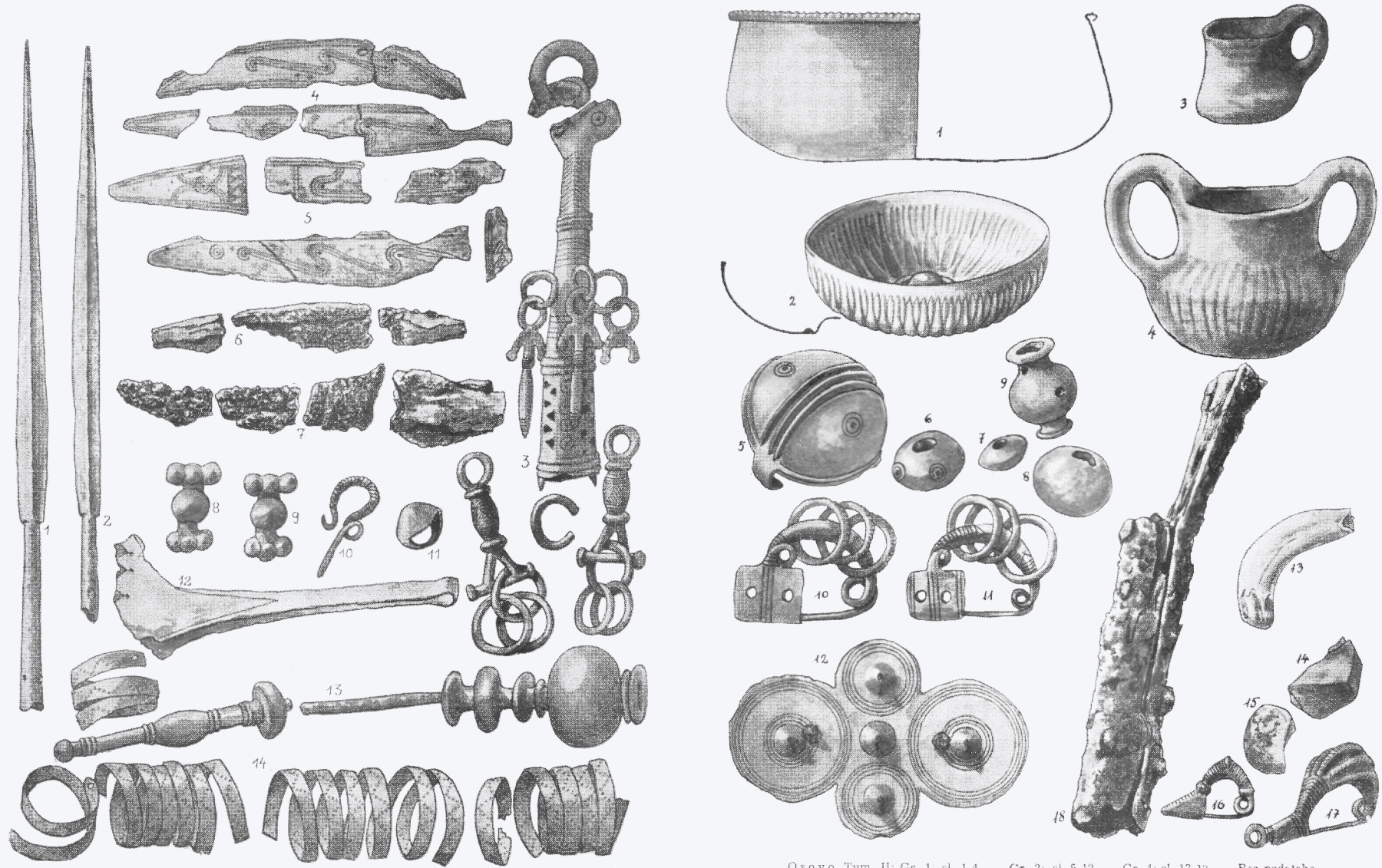
1 željezni šiljak od koplja

Više ulomaka od željeznih noževa i šiljaka od kopalja. Ilovaste rbine.

Brezje T.2, 1-3: faza IV C1 ca. 625-550 BC

Osovo 1896, T.2,1: faza IV C1 ca. 625-650 BC

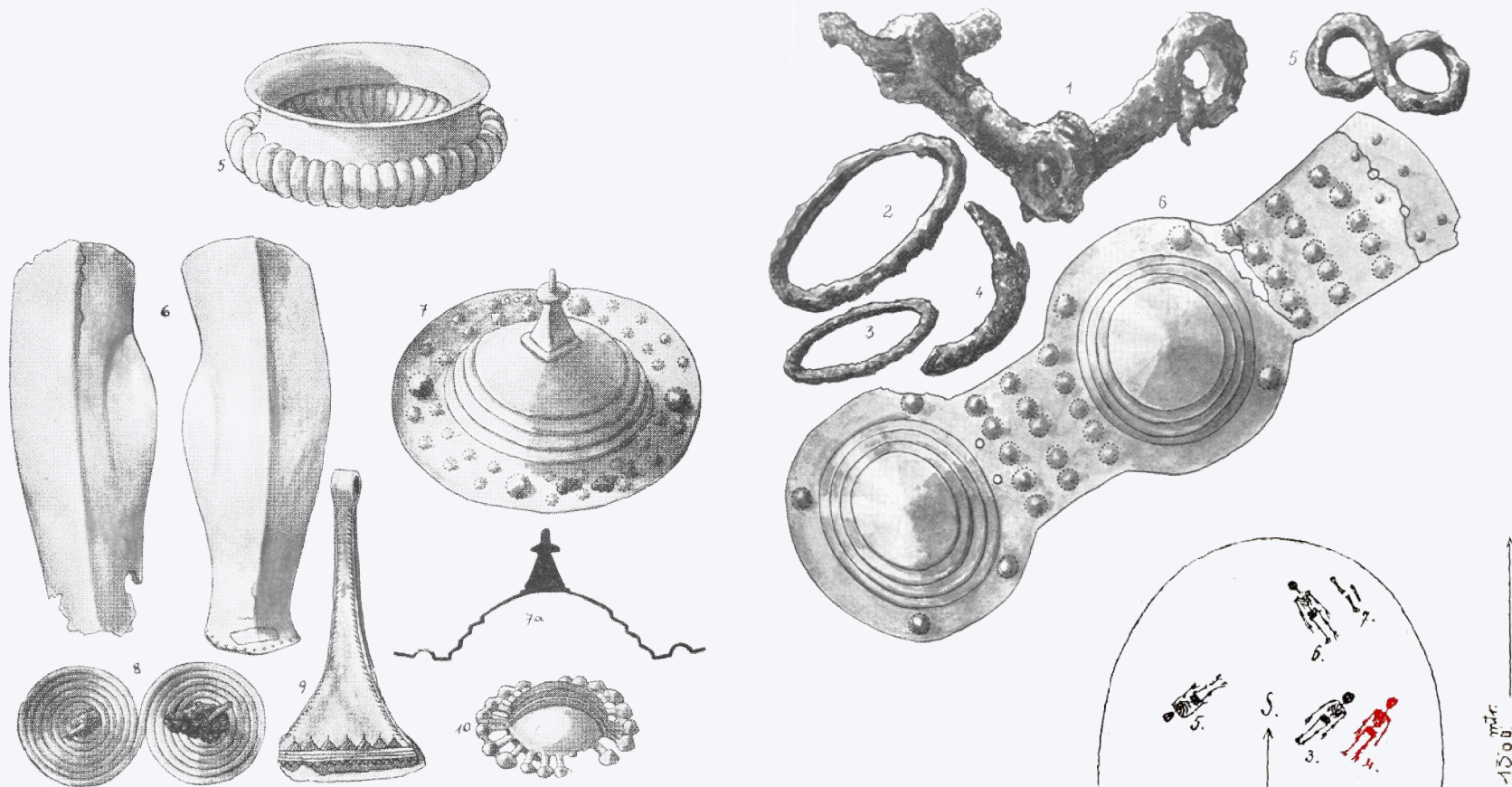

Osovo, Tum II; Gr. 1: sl. 1-14.
(Sl. 1, 2: 1/5; Sl. 4-7: 1/2; Sl. 3, 8-14: 1/1)

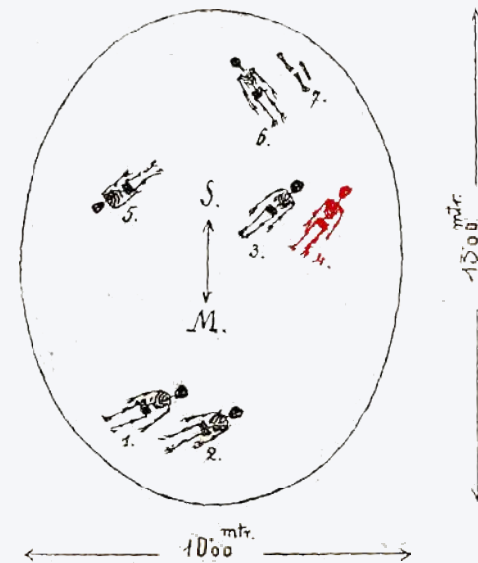
Osovo, Tum. II; Gr. 1: sl. 1-4 — Gr. 2: sl. 5-12 — Gr. 4: sl. 13-17 — Bez podataka
(ohne Angaben): sl. 18.
(Sl. 1: 1/4; Sl. 2-4: 1/2; Sl. 5-18: 1/1)

Osovo

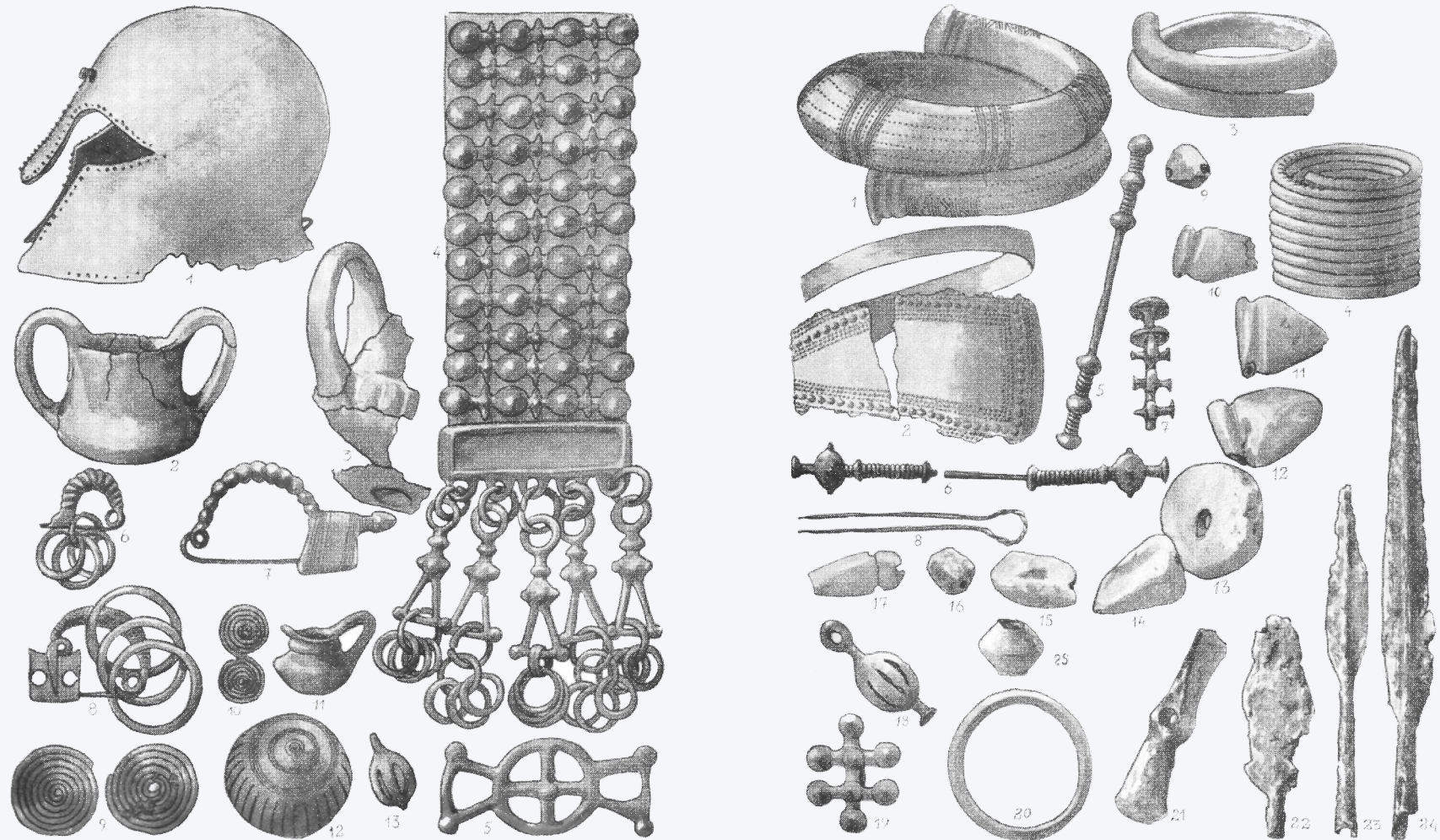
Čitluci 1892, T.1,5: faza IV C2 ca. 550-500 BC

Čitluci, Tum. I, Gr. 2: sl. 1 — Gr. 4: sl. 2-4 — Gr. 5: sl. 5-10.
 (Sl. 1-4, 8-10: 1/1; Sl. 5, 6: 1/3; Sl. 7: 1/2)

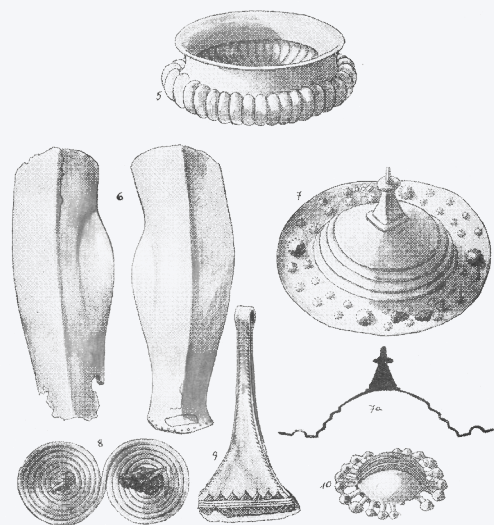

Arareva Gromila, T.2,1: faza IV C2 ca. 550-500 BC

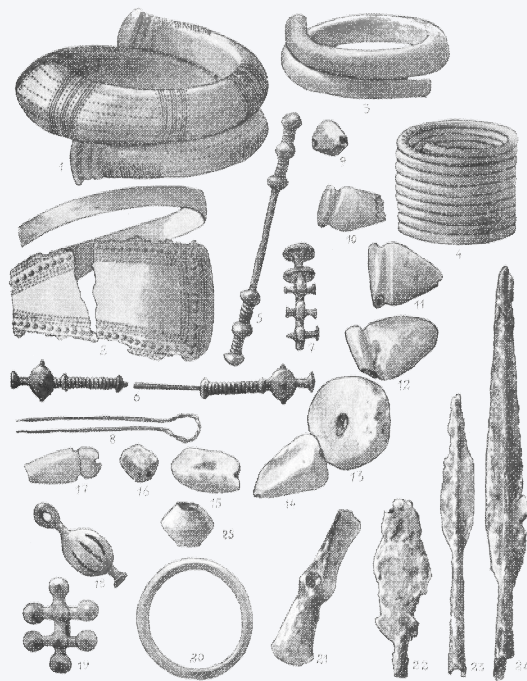

Arareva gromila, Gr. 1: sl. 1-17 — Gr. 2: sl. 16-25.
(sl. 1-20 i 25: 1:1; sl. 21-24: 1:3)

Arareva Gromila Grob 1 i 2

Ostaci Tum. I, Gr. 2, M. 1 — Gr. 4, ul. 8-1 — Gr. 5, ul. 8-10.
 (Sl. 1-4, 8-10; 11, 20, 3, 6, 12; Sl. 7, 12)

Arareva gromila, Gr. 1, ul. 1-3 — Gr. 2, ul. 18-20.
 (Sl. 1-20; 21, 22, 23, 24, 11)

Najznatnija i veličinom i svojim sadržajem bila je Arareva gromila kod Čavarina.

Premjer bio joj je na dnu do 22 m., visina do 1.80 m., te je bez sumnje jedna od najvećih na Glasincu.

Već je neko prije kušao, da je raskopa, jer nagjosmo na srijedi iskopanu rupu, 1 m. u četver, a 0.5 m. u dublinu. Valjda je tko kopao blago, pa ne našavši ga u prvi tren, ostavio se jalova posla. Sva je prilika, da roveći po nasipu, nije ništa našao, jer se u blizini one jame ne nagjoše tragovi, po kojima će vješto oko prepoznati mjesto, gdje bijahu pokojnici položeni a uz njih samrtni darovi.

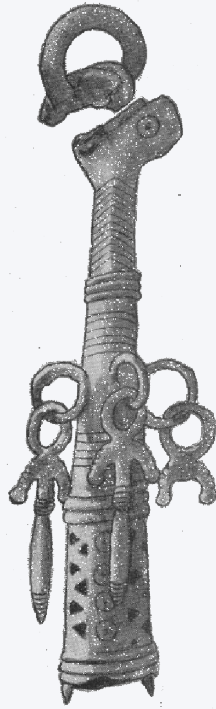
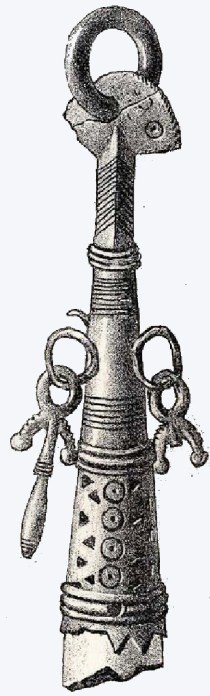
Sudeći po ostancima, koji se u njoj nagjoše, bijaše tu grobnica kojeg otmjenog velikaša, jer nijedna gromila od dosada pretraženih, nije bila tako

bogato napunjena predmetima od bronca. Ostanci bijahu poredani uz južni rub gromile u mrkom sloju zemlje, koji se je 0.5 m. pod površinom u polukrugu, pravcem od istoka k zapadu, provlačio kroz nasap. Istočni kraj bijaše pun sitnih komadića ugljena i pepela, a zdrobljene kosti bijahu na pola sažgane, što dokazuje, da se je mrtvac na lomači spalio, a na istom mjestu da se sazidala gromila. U tom kraju nagjoše se najbogatiji ostanci.

Slijedeći sloj toga garišta prema zapadu, našao se drugi, nesazgani kostur, a uz njega nekoliko komada jednostavnijeg mjeuenog nakita i nešto gvozdene orugja: usko, dugo koplje s krupnim povorom po srijedi, drugo manje koplje s dugim sápom a slabo izbočenim povorom, sulica s tankom ali širokom oštricom i bojna sjekira s obje strane zaoštrena.

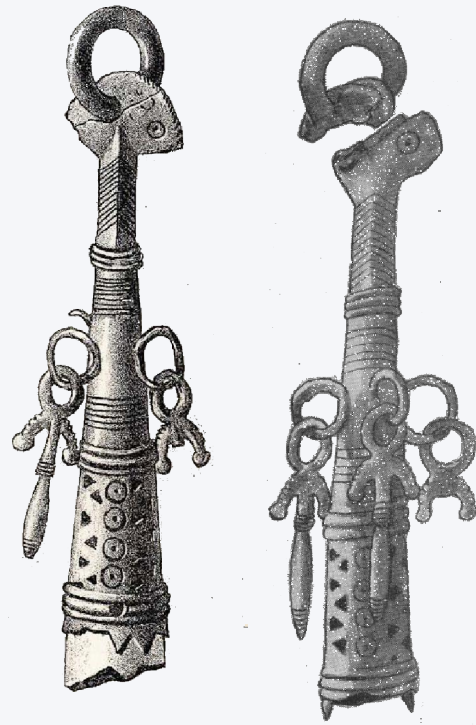
Od nakita bilo je tu: deset dugmeta na oblik dvostrukoga krsta, nekoliko okruglih dugmeta sa dugačkim drškom i nekoliko bombaka od bronca — prispodobivši sa prijašnjim svakako vrlo jednostavan nakit. Moguće, da je to vojnik, koji je uz svoga vogju pao, pa uza nj i sahranjen, ili sluga, vjeran svomu gospodaru i do smrti, koji je za njim pošao da mu i u smrti služi i oružje čuva.

Truhelka 1890, 70-72

Brezje

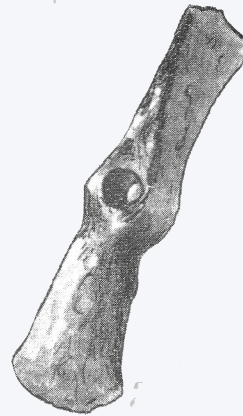
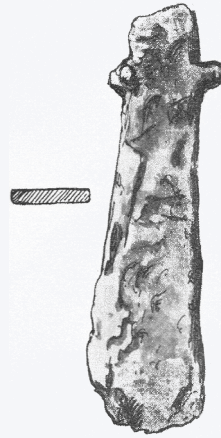
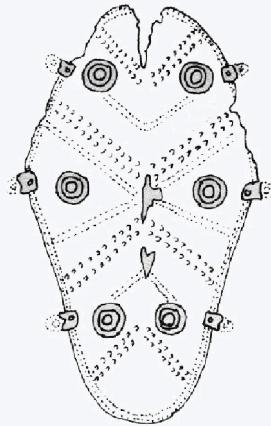
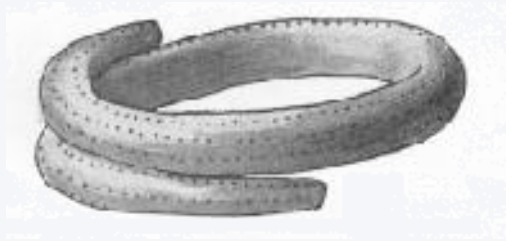
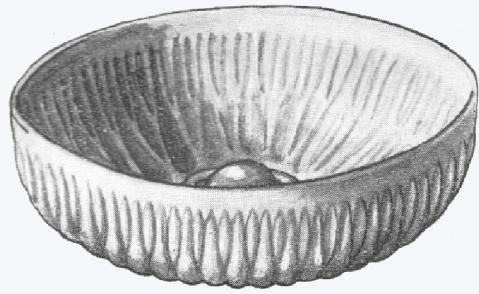

Osovo

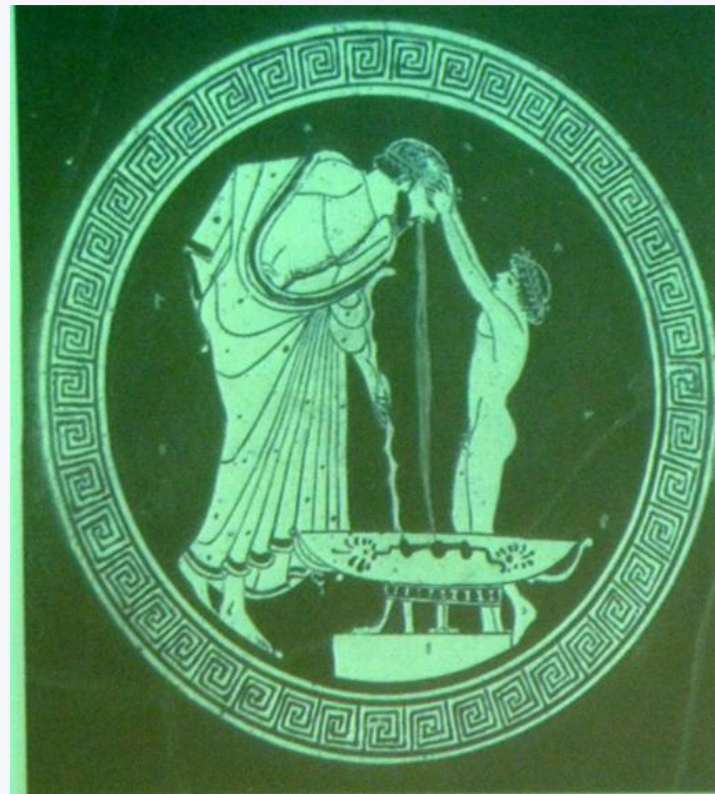
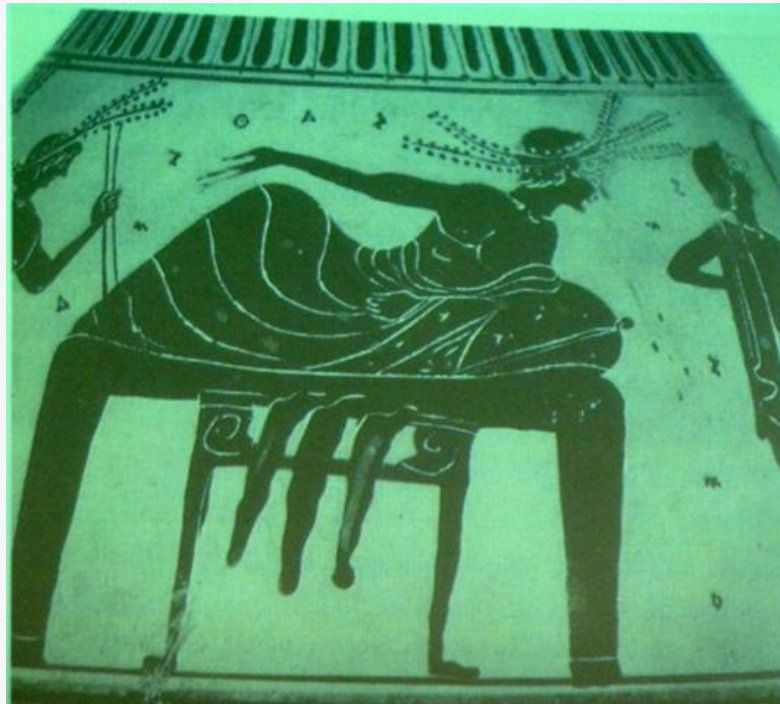
Ilijak

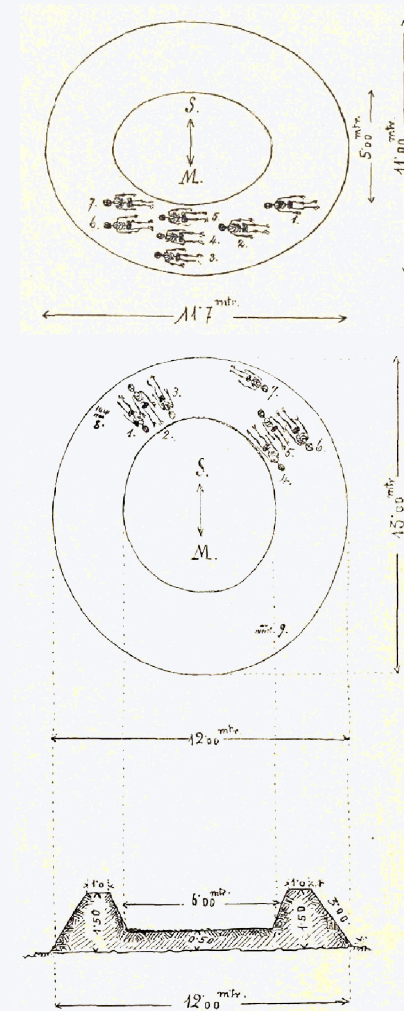
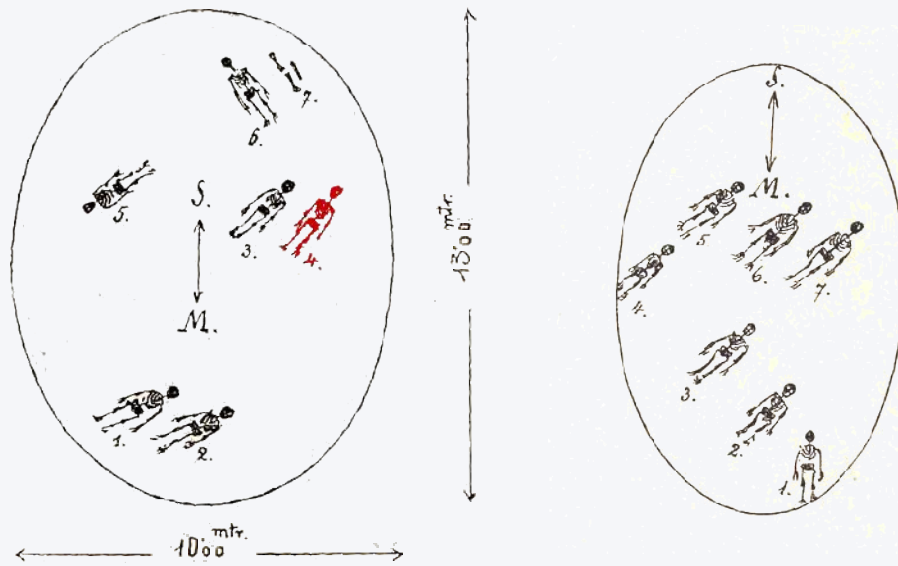

Corpus Theognideum

„Der Kopf ist mir schwer, Onomakritos, und der Wein tut mir Gewalt an, ja, meiner Gedanken bin ich nicht mehr Herr, das Zimmer dreht sich; aber los, aufstehen, ich will überprüfen, dass der Wein nicht meine Füße wie den Kopf in der Gewalt hat. Ich fürchte, ich werde betrunken etwas Dummes tun und große Schmach auf mich laden.“
v. 503-508, Übers. D.U. Hansen

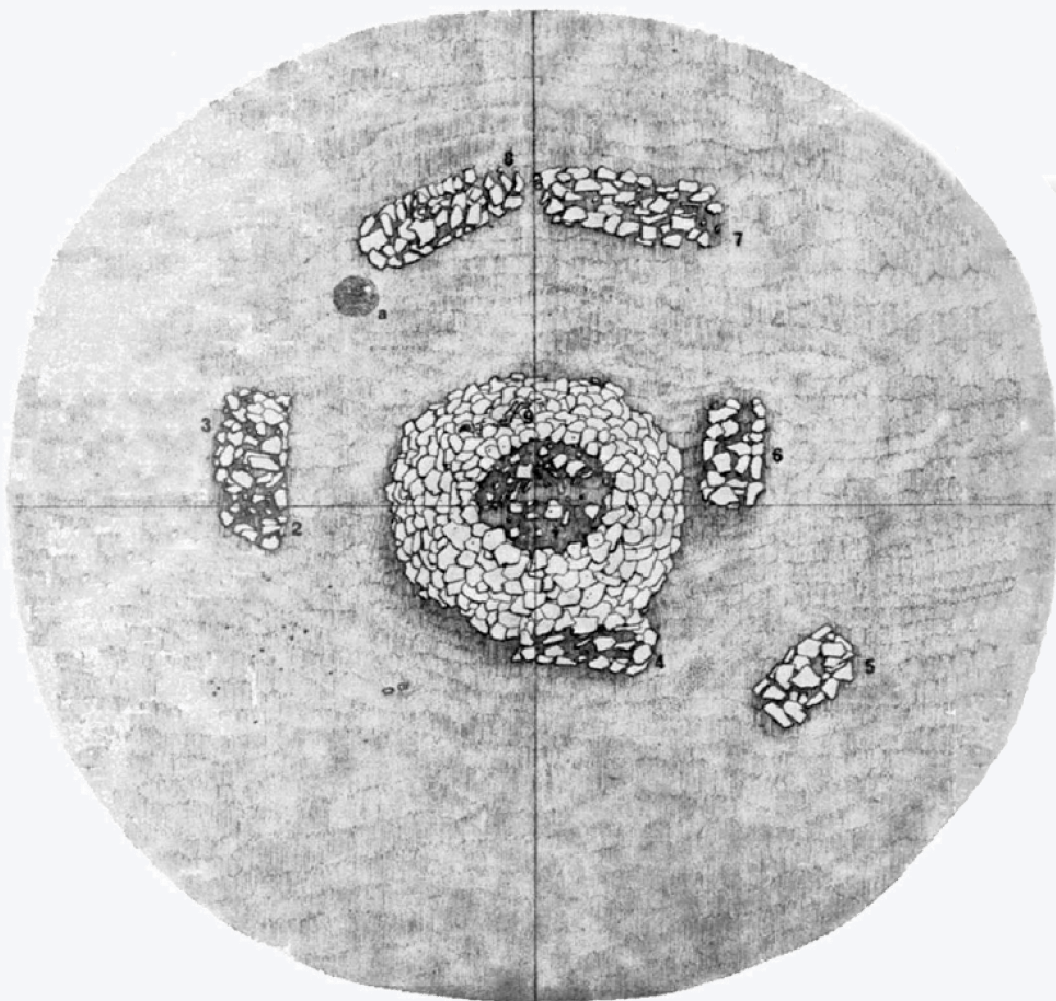
Čitluci 1892, T 1 i 2

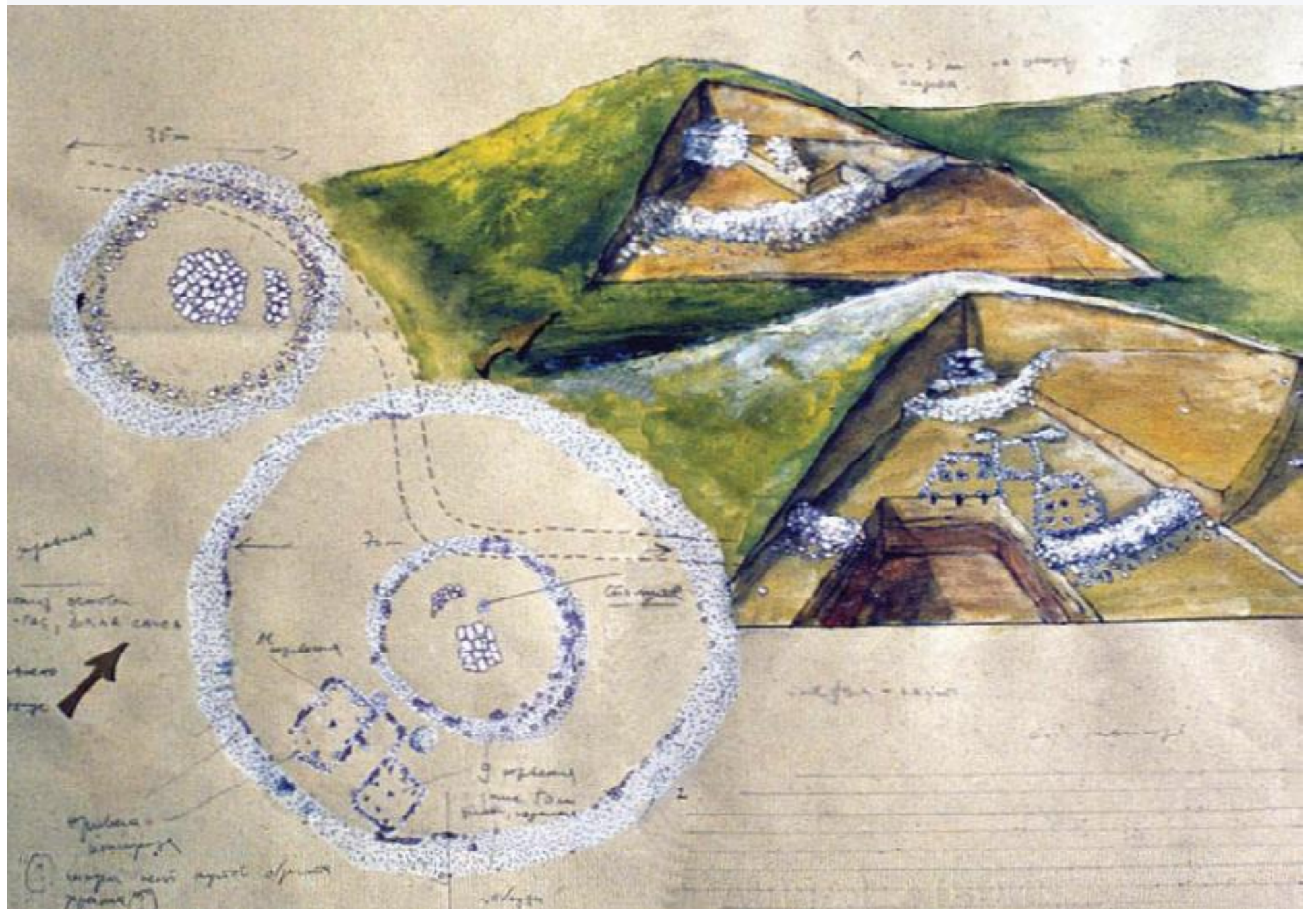
Mlaď 1892, T. 4 i 13

Podiljak 1975, Tumul C

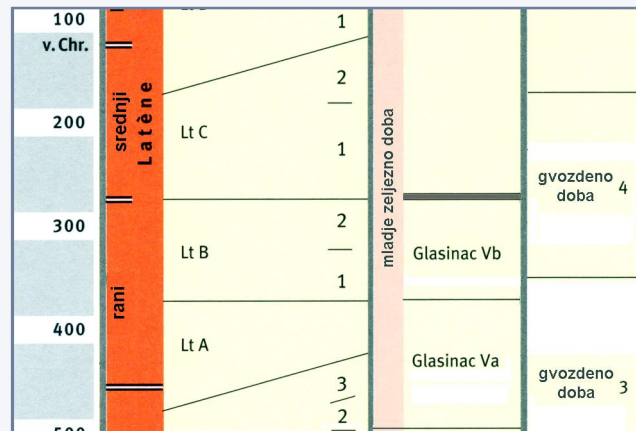

Periode	Fürstengräber	Chronologie		
G L A S I N A C	Ilijak III/9	Glasinac	Hallstatt	725
	Ilijak II/1	IVb	C1	700
				600
	Ilijak XIII/2, Osovo, Brezje	IVc1	C2	
Čitluci, Arareva Gr., Pilatovići	IVc2	D1		
ATENICA	Atenica II	Va	D2-3	500
	Atenica I, Novi Pazar, Pečka Banja			475

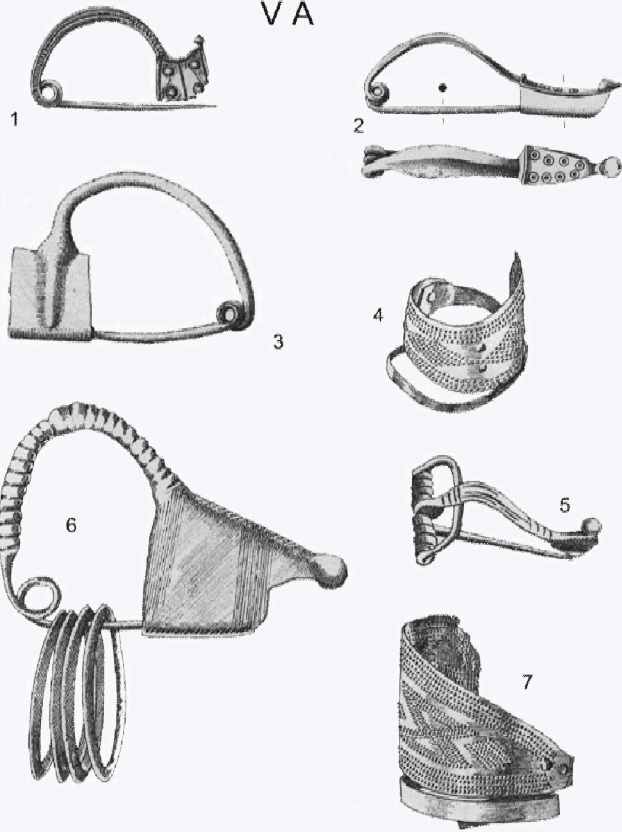

MLADJE ŽELJEZNO DOBA

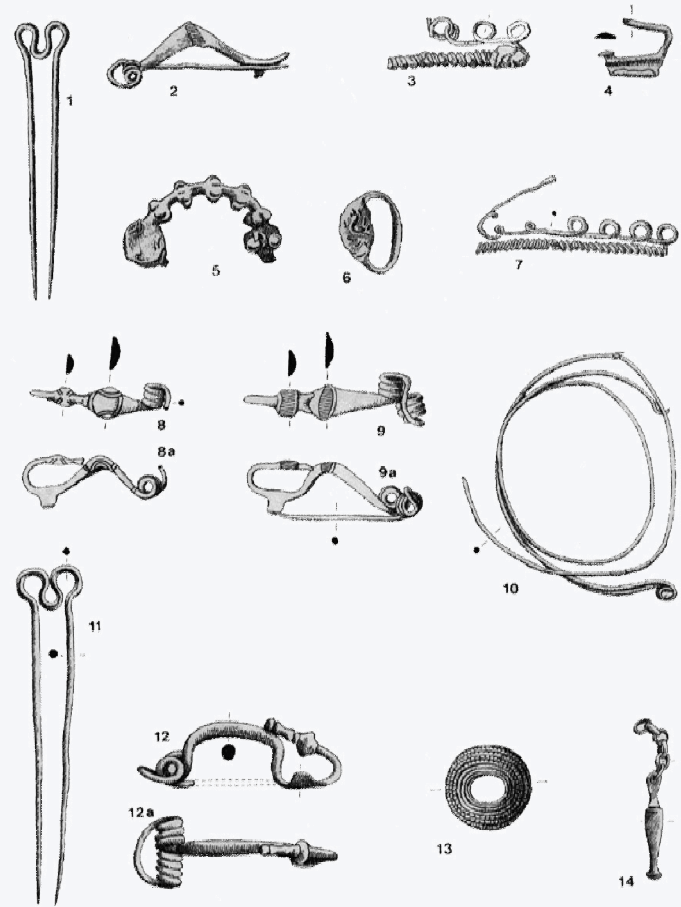
GLASINAC V (500-275 bc)

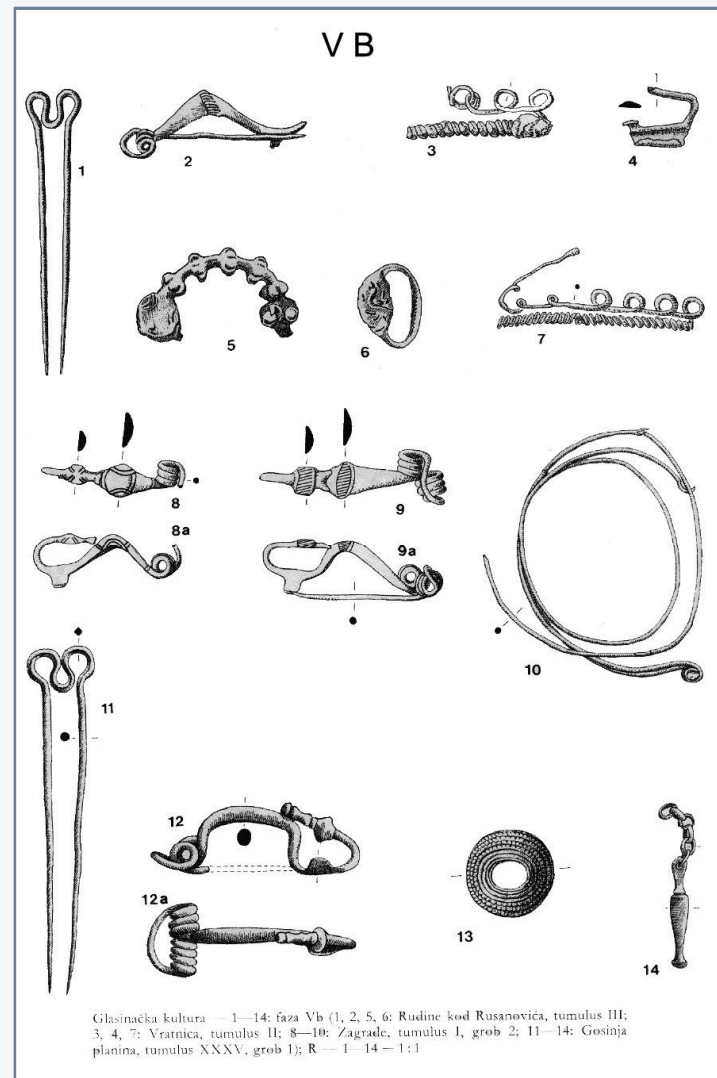
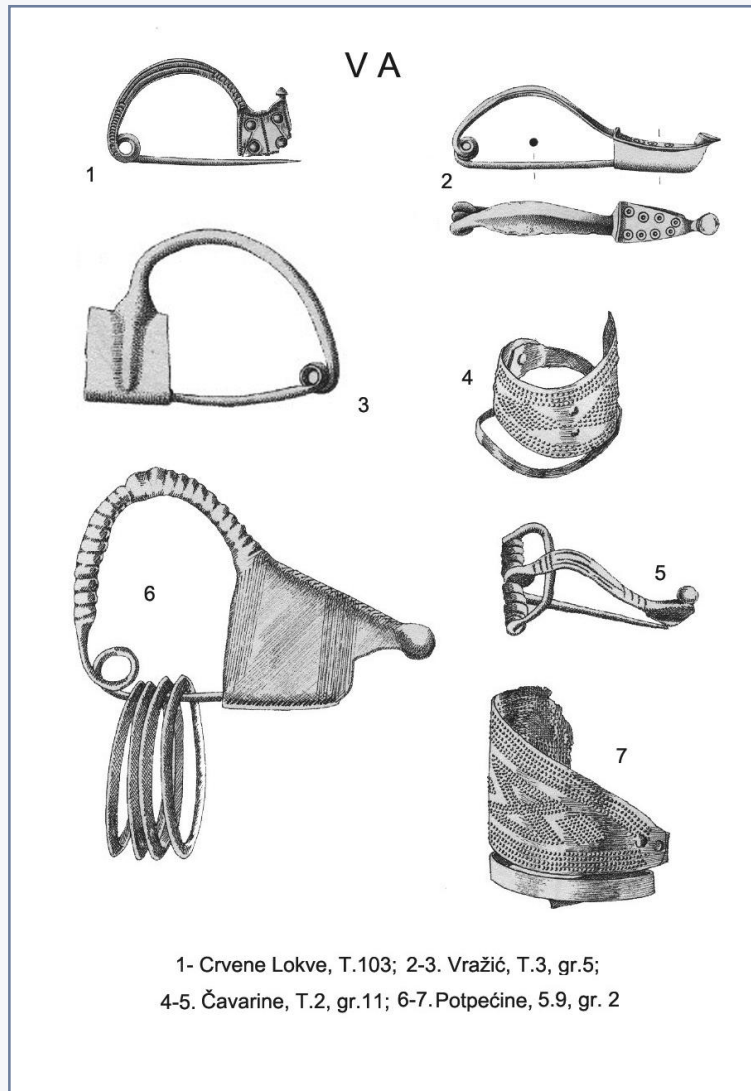

VA

VB

BIHERIT

Freie Universität Berlin

Glasinac i Glasinačka kultura

Prof. dr Blagoje Govedarica
Sarajevo 31. mart-04.april 2014